

I grænseland

Foto's Lene Kaspersen og Ib Johansen

LØBs inspirationstur til det sydlige grænseområde 17.-18. september 2016

LØB'ende Nyheder
December 2016

side 4

Artefact

Kommenteret af Anders K. Brandt

Turens 30 deltagere mødtes i Kolding og herefter gik det sydpå i tætpakkede privatbiler. Første stop var Artefact i nærheden af Glücksborg, et forsøgscenter og en oplevelsespark for alternativ energi.

Det var en gammel drøm, der gik i opfyldelse med besøget. Her er der så meget, at det er vanskeligt at beskrive og nå at opleve på en enkelt besøg.

<http://www.artefact.de/dal/index.htm>

Vi blev imponeret over deres buer og kupler, der er anvendt som styrke i deres harmoniske byggeri. Både brændte sten og soltørrede sten er brugt.

Der er også eksperimenteret med forskellige isolationsformer, hvor den mest overraskende var brug af glasflasker i et gulv.

Forsøgene har til opgave at skaffe ny viden, men også at revitalisere gammel viden. Man går globalt til værks for at nå i mål med byggeprojekterne, men også på andre måder.

Forsøget med at bruge søgræs til isolering viste, at søgræs skal være meget tørt inden det lægges op ellers forsvinder det. Søgræs som isolering kendes på Læsø som tang-tage.

Bygningerne anvendes til kurser, men man kan også komme og leje sig ind og derved få tid til mere indsigt i alle de spændende projekter.

LØB'ende Nyheder
December 2016

side 5

På Artefact eksperimenteres meget med energiforsyning. Der er solceller og solfangere overalt. Flere af os afprøvede en pedalpumpe til vand. Den sprøjtede ud i et vandhul.

Solovnen gjorde også indtryk på mange. En parabol sender koncentrerede solstråler op i bunden af en gryde som stod i en lille niche i en lille murstensvæg. Herved undgik man det skarpe sollys, når man kokkede. Der var automatik til at holde fokus på gryden.

Flere lyttede opmærksomt på gennemgangen af deres kompostering, hvor der blev tilsat trækul. Den store overflade i godt trækul både holder på vandet, men giver også rum for det liv, der omsætter materialet.

Den globale dimension så vi også da gik gennem det afrikanske rum. Her forsøgte man at genskabe klima og stemning i Afrika. Her blev holdt kurser for unge, der er på vej til et ophold i Afrika.

Besøg hos LehmBauTec - værksted og showroom v/ Uwe Voigt

Ud over, at der blev serveret kaffe og god kage, fik vi indblik i teknikkerne bag både nybyggeri og sanering med lerbygmetoder.

Firmaet har fundet frem til muligheder for at bygge med bæredygtige materialer til rimelige priser ved at kombinere traditionelle, velafprøvede materialer/metoder med tidsbesparende teknikker og præfabrikerede materialer, - delvist selv fremstillet.

Særlig fokus var på brug og opsætning af væg- varme:

- fordele for indeklima
- lave fremløbstemperatur
- opsætning i ler- puds
- velegnet både til sanering og nybyggeri

En anden interessant løsning er deres "svømmende" gulvopbygning med en effektiv afkobling af lyd-overførelsen især for trinlyd, som er et problem ved træbjælke-etage-dæk. Det gøres ved hjælp af sandfyldte papceller i bikubebform mellem træfiberplader.

Også her var der rigtig meget at hente. Vi må håbe på muligheden for en løbende udveksling omkring konkrete opgaver og løsninger :-)

Bolig i Niesgrau

Næste besøg var et hus i Niesgrau bygget i 2002.

Huset var opbygget af en trækonstruktion med brædder udvendigt og lerpuds indvendigt på træfiberplader.

Væggene var bygget op med varmeslanger, som vi kender fra gulvvarme.

Det var et stort hus og mange fine detaljer og meget gedigent udført. Byggeriet bar præg af gennemført professionelt håndværk.

Varmekilden var en form for masseovn, men røgkanalerne var i en lang vandret vardebænk og ikke i siderne, som vi kender fra f.eks. www.finskemasseeovne.dk.

Gård ved marsken

Mens mørket faldt på kørte vi gennem "sort-sol-land".

Omsider fandt alle tilbage over grænsen og frem til Ari i Rudbøl, hvor vi skulle overnatte.

Ari serverede gæstfrit den helt store og skønne vegetarmiddag af egen avl.

Næste dag så vi Aris og Jimmys gård og marker i dagslys. Nød især de 70 larmende ænder med hver deres personlighed. Aris hjerte børn!

Mandø

Kommenteret af Ib Johansen

Besøg af Vadehavscentret måtte aflyses da det er forsinket. Vi fik dog et glimt af de fantastiske stråtege trods de høje hegn. Som alternativ havde jeg bestilt en rundvisning på Mandø med efterfølgende frokost bestående af lokale råvarer.

Der var ebbe da vi kom og køreturen til øen var en oplevelse i sig selv.

Under rundvisningen, som selvfølgelig drejede sig mest om bygningskulturen, fik vi også et indblik i Mandø's historie.

Et skipperhjem fra 1800-tallet er omdannet til et lille museum. Det var sådan at "i gamle dage" var mændene væk i lange perioder. De søgte hyre hos de mere velhavende kaptajner på de større øer, bl.a. Fanø og Rømø og endda i Hamborg. Man var hvalfangere, ikke kun mandø-boerne, men også folk fra alle de andre øer i Vadehavet.

Der er ikke mange velbevarede huse tilbage på Mandø, men Velux ejer en del og har investeret i bygningsbevaring.

Christiansfeld

Kommenteret af Poul Nielsen

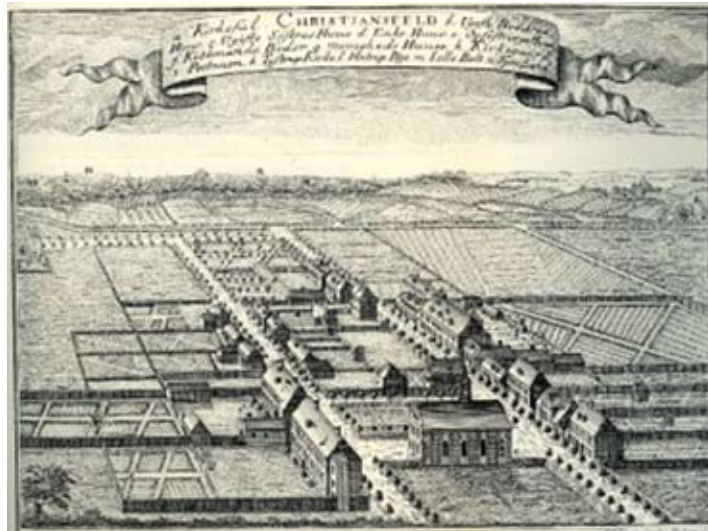
Her blev vi modtaget af en guide, der fortalte levede om byens ide og grundlæggelse i 1744. Byen fremstår i dag som den var planlagt af brødremenigheden, uden at der er foretaget ændringer af den grundlæggende bystruktur. Unesco udnævnte i 2016 byen som det 7. verdensarvssted i Danmark, som en af de mest velbevarede religiøse byer på verdensplan.

Byen består af 2 ligeværdige hovedgader, nemlig en brødregade og en søstregade. Midt i byen ligger kirkepladsen som en grøn græsplæne. På pladsen er der placeret en stor fontæne med en brønd, der lader vandet løbe ud i de fire verdenshjørner.

Mod vest ligger brødremenighedens Kirke eller Salshuset. Salshuset blev opført ved byens centrale og grønne kirkeplads og netop denne placering sammen med bygningens størrelse og arkitektur giver kirken status som byens hovedbygning. Der er plads til 1000 mennesker i kirken. Bygningen er under restaurering og lukket for besøg.

På kirkepladsens nordre side ligger Søstrehuset, der blev opført i 1776 og på 4000 m². Siden kom flere tilbygninger.

Søstrehusets hovedbygning har en meget central plads med sin symmetriske beliggenhed på den nordlige side af kirkepladsen. Bygningen afslutter kirkepladsen og er her den største og mest markante bygning efter Salshuset (kirken). Den fornemme beliggenhed vidner om Søstrenes betydning i menigheden.

Søstrehuset blev beboet af menighedens ugifte kvinder og havde desuden en stor kostskole for piger.

Huset var oprindeligt indrettet med stuer, værksteder, sovesal i tagetagen og på 1. etage en korsal, der er byens næststørste rum og bruges af menigheden som kirkesal om vinteren. Bag ved bygningskomplekset ligger der et gårdanlæg i tilknytning søstrehuset. Baghusene blev brugt som værksteder til systuer, væverier og lignende funktioner.

Bygningen bruges i dag til informationscenter for Christiansfeld og udstillinger om brødrmenigheden. Den gamle kirkesal bruges til møder og koncerter.

Bygningen blev restaureret i 2015, efter en million-donation fra AP Møller fonden. Den er meget nænsomt istandsat. Det oprindelige interiør er bevaret, dog ikke inventaret. Samtidig er der i huset bygget moderne faciliteter som elevator og toiletter, der opfylder handicap regler.

Til istandsættelsen er der brugt materialer, der kunne anvendes i et godt økologisk byggeri. Der er brugt den gamle type af kalkmørtel til vægpuds og overflader er behandlet med kalk eller limfarver.

Træværk er behandlet med linoliemaling, mange af dørene fremstår i den oprindelige maling. De gamle gulve er udskiftet efter mange års slitage.

Gulvene er udlagt i samme mønster og længder som oprindeligt. Gulvene er behandlet med kalk og sæbe. Rengøringen udføres ved at strø dem med fint strandsand, - en gammel metode til at holde de lyse gulve rene.

